

Nr 329.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående årliga understöd å allmänna indragningsstaten åt förre vaktkonstaplarna vid fångvården Johannes Hansson Wahlbergs och Nils Landins efterlämnade änkor; given Stockholms slott den 27 februari 1920.

Under återopande av bifogade utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementets ärenden denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att förre vaktkonstapeln vid tvångsarbetsanstalten i Landskrona Johannes Hansson Wahlbergs änka Augusta Maria Wahlberg och förre vaktkonstapeln vid centralfängelset i Malmö Nils Landins änka Elna Landin må från och med år 1920, så länge de förbliva änkor, å allmänna indragningsstaten uppbära, ett årligt understöd den förra av 200 kronor och den senare av 120 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Eliel Löfgren.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 februari 1920.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
UNDÉN,
THORSSON,
HOLMQUIST,
OLSSON.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Löfgren anhöll att få underställa Kungl. Maj:ts prövning ett par spörsmål, avseende tillerkännande av visst understöd åt tvenne änkor efter vaktkonstaplar i fångvårdens tjänst. Därvid anförde föredraganden:

A) Ang. årligt understöd till änkan Augusta Maria Wahlberg.

Förre vaktkonstapeln Johannes Hansson Wahlberg, som var född den 17 juli 1840, anställdes den 15 september 1873 som vaktkonstapel vid dåvarande straffängelset, numera tvångsarbetsanstalten i Landskrona, erhöll fångvårdsstyrelsens förordnande å tjänsten den 21 november 1876 samt erhöll efter uppnådd pensionsålder avsked från och med den 1 april 1909. Han hade icke ingått som delägare i civilstatens änke- och pupillkassa.

Wahlberg avled den 14 april 1911, efterlämnande såsom stärbhusdelägare sin änka Augusta Maria Wahlberg, född Nilsson, samt fem i äktenskapet havda, numera vuxna söner. I boet fanns inga sparade tillgångar.

I en den 19 maj 1919 dagtecknad underdånig skrift har nu änkan Wahlberg, som är född den 26 maj 1847, anhållit, att, enär hon efter mannens frånfalle varit för sitt uppehälle uteslutande hänvisad till sina barns hjälpsamhet, men den rådande dyrtiden och svårigheterna på arbetsmarknaden gjorde det omöjligt för dessa att längre bispringa henne, Kungl. Maj:t täcktes, till undvikande av att hon fölle det allmänna till last, av nåd tilldela henne något understöd.

Fångvårdsstyrelsen, som överlämnat framställningen till Kungl. Maj:t, har låtit införskaffa utredning i ärendet från polisen i Landskrona. Enligt denna utredning hade änkan Wahlberg bott hos en av sina söner, som vore maskinmästare å vattenverket i staden, men försörjt sig själv genom utförande av lättare tillfällighetsarbete såsom att åtaga sig hjälparbete i hemmen. Hon uppbure dessutom från allmänna folkpensioneringen ett månatligt understöd av 5 kronor 90 öre. Av övriga fyra söner vore en kraftstationsvakt, en sadelmakare, en målare och en typograf. Samtliga barnen befunno sig emellertid i små omständigheter och hade ej mer än de själva behövde till sina familjers underhåll. Numera kunde änkan Wahlberg på grund av ålder och avtagande kroppskrafter icke anses äga förmåga att försörja sig själv.

Fångvårdsstyrelsen.

För egen del har fångvårdsstyrelsen, då änkan Wahlberg sålunda syntes vara i stort behov av hjälp, hemställt till Kungl. Maj:ts prövning, huruvida något understöd kunde tilldelas henne.

I avgivet underdånigt utlåtande har statskontoret framhållit, att av handlingarna i ärendet framginge, att änkan Wahlberg, som icke ägde rätt till pension från av staten understödd pensionskassa, befunno sig i fattiga omständigheter och vore i behov av understöd för sitt uppehälle. Dessa omständigheter syntes vara av beskaffenhet att billigtvis böra föranleda till beredande av något understöd åt änkan Wahlberg. Statskontoret hemställde därför, under erinran om 1919 års lagtima riksdags beslut angående pension åt förre vaktkonstapeln P. A. Jonssons änka, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen medgiva, att änkan Wahlberg finge från och med år 1920, så länge hon förbleve änka, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd av tvåhundra kronor.

Statskontoret.

B) Ang.
ärligt un-
derstöd till
änkan Elna
Landin.

Förre vaktkonstapeln Nils Landin, som var född den 18 oktober 1839, antogs i fängvårdens tjänst den 21 maj 1873, konstituerades den 19 december 1882 till vaktkonstapel vid dåvarande straffängelset, numera tvångsarbetsanstalten i Landskrona, transporterades den 26 september 1892 i enahanda befattning till centralfängelset i Malmö samt erhöll den 21 november 1904 avsked från tjänsten med pension.

Landin, som icke var delägare i civilstatens änke- och pupillkassa, avled den 19 september 1906, efterlämnande såsom stärbhusdelägare sin änka Elna Landin, född i oktober 1853, samt två barn, en i Amerika vistande son och en dotter, gift med en kontorist i Landskrona.

Tillfälliga
undersöd:
a) för år
1918.

I underdånig skrivelse den 18 december 1917 anhöll därefter änkan Landin, att, Kungl. Maj:t måtte av nåd bereda henne något understöd. Till stöd härför anförde hon, att hon vore i saknad av pension och fördenskull för sin försörjning uteslutande hänvisad till vad hon genom eget arbete och understöd från sina båda barn kunde hopbrunga. Hon vore emellertid numera arbetslös och barnens inkomster hade genom kriget blivit så otillräckliga, att de icke längre kunde bisprunga henne.

Fängvårds-
styrelsen.

Fängvårdsstyrelsen, vars utlåtande över denna framställning infordrades, lät införskaffa utredning i ärendet från polisen i Landskrona. Därav inhämtades, att änkan Landin bebodde egen till 5,500 kronor taxerad fastighet i Landskrona, vilken, i de delar den vore uthyrd till andra, inbringade en inkomst, efter avdrag för inteckningsränta och onera, av omkring 150 kronor för år, att hon dittills fatt intaga sina måltider hos sin dotter och dennas man, men att, då denne senare hade en månadsinkomst av endast 100 kronor, han icke under rådande dyrtid förmådde försörja änkan Landin.

Under hänvisning till de svårigheter, vari änkan Landin efter mannens död sålunda syntes befinna sig, hemställde fängvårdsstyrelsen i sitt utlåtande, att Kungl. Maj:t måtte, till lättande av berörda svarigheter, tillerkänna änkan Landin något understöd för år 1918 till lämpligt belopp.

Statskontoret.

Över samma framställning avgav jämväl statskontoret infordrat utlåtande, däri statskontoret, med hänsyn därtill att änkan Landin icke vore medellös, förklarade sig anse tillräckliga skäl icke föreligga för beredande åt henne av något ärligt understöd. På grund av de ömmande omständigheter, som föreläge, ville det emellertid synas stats-

kontoret billigt, att ett understöd för en gång till belopp av 100 kronor anvisades änkan Landin att utgå av tillgängliga medel.

Vid ärendets föredragning i statsrådet den 8 mars 1918 beslöt Kungl. Maj:t tillerkänna änkan Landin en nådegåva för samma år å 100 kronor.

På änkan Landins därom upprepade framställning anvisade Kungl. Maj:t därefter genom beslut den 28 februari 1919 jämväl för det året ett understöd till enahanda belopp.

b) för år
1919.

I underdånig ansökning den 3 december 1919 har nu änkan Landin anhållit att åter varda ihågkommen med en sådan nådegåva, som tidigare tilldelats henne.

*Förnyad
framställning
om understöd.*

Vid ansökningen har fogats ett av pastor i Landskrona utfärdat intyg av innehåll, att änkan Landin på grund av orkeslöshet vore oförmögen att själv försörja sig samt att enligt uppgift hennes ende son, som avsevärt bidragit till hennes försörjning, avlidit den 17 september 1919.

Fångvårdsstyrelsen har häröver inkommit med infordrat utlåtande, däri styrelsen uttalat, att enär änkan Landin fortfarande och även framdeles syntes vara i stort behov av understöd för sitt uppehälle, skäl syntes föreligga för beredande av årligt understöd åt henne. Styrelsen hemställde därför, att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen medgiva, att änkan Landin finge från och med år 1920, så länge hon förbleve änka, å allmänna indragningsstaten uppbära ett årligt understöd till lämpligt belopp.

*Fångvårds-
styrelsen.*

Statskontoret har i avgivet utlåtande anfört: Av handlingarna framginge, att änkan Landin, som fortfarande vore i behov av understöd för sitt uppehälle, numera efter sonens död förlorat det försörjningsbidrag, som denne lämnat henne och alltså för framtiden finge anses vara för sitt uppehälle delvis beroende av den hjälp, som av statsmedel kunde tilldelas henne. Vid sådant förhållande och med hänsyn till föreliggande omständigheter i övrigt ansåge sig statskontoret kunna biträda fångvårdsstyrelsens förslag om beredande å allmänna indragningsstaten av årligt understöd åt änkan Landin. Beloppet härav syntes skäligen böra bestämmas till 120 kronor, motsvarande vad som skulle hava tillkommit änkan Landin från civilstatens änke- och pupillkassa, därest mannen varit delägare i kassan.

Statskontoret.

Departements-
chefen.

Att staten i fall sådana som de båda förevarande träder hjälpende emellan synes mig icke vara annat än i överensstämmelse med billighet. Denna hjälp synes numera i båda de förevarande fallen böra, på sätt statskontoret föreslagit och i enlighet med vad vid upprepade tillfällen i liknande fall ägt rum, iklädas formen av ett årligt understöd. Mot de av statskontoret i sådant hänseende föreslagna beloppen, för änkan Wahlberg 200 kronor och för änkan Landin 120 kronor, vartill naturligtvis kommer dyrtidstillägg, lärer icke vara något att erinra.

Jag får alltså hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre vaktkonstapeln vid tvångsarbetsanstalten i Landskrona Johannes Hansson Wahlbergs änka Augusta Maria Wahlberg och förre vaktkonstapeln vid centralfängelset i Malmö Nils Landins änka Elna Landin må från och med år 1920, så länge de förbliva änkor, å allmänna indragningsstaten uppbära, ett årligt understöd den förra av 200 kronor och den senare av 120 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan fann Hans Maj:t Konungen gott lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Adil Wifvesson.